

B E P UYGULAMASI

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRETİM PLANI (BÖP)

Bireyselleştirilmiş eğitim programının BEP Geliştirme Birimince hazırlanmasından sonra öğretmen tarafından “BÖP” hazırlanır. Bireyselleştirilmiş Öğretim planı (BÖP), BEP nın amaçlarına ulaŐılmasında gerekli özel öğretim planlarını içeren uygulama planıdır.

BÖP ya da diğer bir adıyla uygulama planı, bireyselleştirilmiş eğitim programında öngörülen uzun dönemli amaçlara, öğrencinin yerleştirildiği eğitim ortamında ulaŐılmasını sağlayan bir doküman olarak da düşünülebilir.

BÖP, uzun dönemli amaçlara ulaŐmak için konulan kısa dönemli amaçları, ayrıntılı değerlendirmeyi, öğretimin planlanmasını ve BÖP’ün değerlendirmesini içerir.

Bu değerlendirme BEP’ in bir sonraki uzun dönemli amaçlarının belirlenmesini sağlayacaktır.

A-BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRETİM PLANININ HAZIRLANMASI

Ayrıntılı değerlendirme:

Ayrıntılı değerlendirme; öğrencinin gereksinim önceliklerinin sırası dikkate alınarak ve ölçme araçları kullanılarak gelişim ya da disiplin alanlarında, öğretimin yapılacağı basa-mağın belirlenmesidir.

Ayrıntılı değerlendirme, ayrıntılı ölçme araçlarının uygulanmasını gerektirir. Ayrıntılı ölçme araçlarının uygulanması sonucunda, öğretimin yapılacağı davranış basamakları ortaya çıkar.Ayrıntılı ölçme araçları öğretmen yapımı ölçü araçlarıdır.Bu araçlar önceden karar verilen bir ölçüte göre geliştirilir ve ölçüt bağımlı testler olarak nitelendirilirler. Ölçüt bağımlı ölçü araçları geliştirilirken, öncelikle ele alınan kavram ve becerinin analizi yapılır.

Kavram analizi, bir kavramın iliŐkili ve iliŐkisiz niteliklerinin belirlenmesi iŐidir. Beceri analizi ise bir beceriyi daha küçük alt basamaklara ayırma iŐidir.**Beceri analizi**, öğretimsel hedeflerin ve iliŐkili öğrenme etkinliklerinin belirlenmesinde kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem bir süreci belirli bazı beceri ve parçalara bölerek bireyin daha kolay öğrenmesini amaçlar.Beceri analizinin temeli bütün becerilerin,

kendisinden daha küçük parçalara ayrılabilmesine ve dikkatli bir sıralama yapılırsa öğrenmenin daha kolay gerçekleşebileceğine dayanır.

Ölçüt bağımlı testler öğrencinin önceden tanımlanmış kavram ve becerilerde yapabildiklerini belirlemek amacıyla kullanılır. Bu testler, öğrencilerin kavram ve becerilere sahip olma düzeyini verir ve ölçülecek olan davranışı gerçekleştirme durumunu ölçerek değerlendirmeye hizmet eder. Bu tür ölçü araçları ile öğrencinin kavram ve becerilerde yapabildikleri, yaşlıları ile kıyaslanmadan bağımsız olarak değerlendirilir.

Hazırlanan ölçüt bağımlı testler bireysel olarak her bir öğrenciye uygulandıktan sonra öğretimin planlanması aşamasında öğretimin yapılacağı davranış basamaklarına göre öğretim amaçları yazılır.

Kısa dönemli amaçların oluşturulması:

BEP Geliştirme Birimi tarafın-dan hazırlanan bireyselleştirilmiş eğitim programındaki uzun dönemli amaç, müfredat programında yer alan ve öğrencinin gereksinimi olan gelişim ya da disiplin alanında bir dönemde ya da yıl sonunda gerçekleştirebileceği amaçlardır. Bir başka deyişle, özel eğitim gerektiren bireyin yerleştirildiği sınıfın veya grubun yıllık planı hazırlanırken, müfredatın hedefleri doğrultusunda, bireyin eğitim amaçlarının gözetilmesi ve belirtilmesidir.

Uzun dönemli amaçlara göre bireyin daha kısa sürede gerçekleştirebileceği ara basamakların belirlenmesi gerekir. Bu ara basamaklar kısa dönemli amaçlardır. Kısa dönemli amaçlar bireyin bir gün, bir hafta, bir ay ya da bir ünite sonunda hangi performans düzeyine ulaşacağına ölçülebilir ifadelerle yazılmasıdır. Kısa dönemli amaçlar özel eğitim gereksinimi olan bireyin öğretmeni tarafından kısa dönemli planlarında (günlük ve ünite) belirtilmiş olmalıdır. Yönetmeliğin 80.maddesinde de “Günlük planlarında özel eğitim gerektiren öğrencinin bireysel ve gelişim özelliklerini dikkate alarak, alacağı önlemleri belirtmiş olması, konularına dikkat edilir.” denilmektedir.

Kısa dönemli amaçlar, öğretim etkinliklerinin ve değerlendirme yöntemlerinin seçilmesine temel oluştururlar. Bu amaçlar, öğrencinin davranışı olarak tanımlanmalı, göstermesi istenen davranışın hangi koşullar altında gerçekleştirileceği belirtilmeli ve kabul edilebilir davranış için gerekli ölçütlere yer verilmelidir.

Öğretimin planlanması:

Ölçüt bağımlı testlerin uygulanması sonucunda öğretimin yapılacağı davranış basamakları öğretim amaçları olarak belirtilir. Öğretim amaçları öğrencinin hangi davranışı, hangi durum ve koşullarda ve

hangi düzeyde yapacağını ifade eden gözlenebilir ve ölçülebilir terimlerle yani davranışsal amaç niteliğinde yazılır.

Öğretimin planlanmasının içeriğini, öğretimin amacı ve öğretimin amaçlarının gerçekleştirilmesinde kullanılacak öğretim süreci oluşturur. Öğretimin amacı, ölçüt bağımlı testlerin uygulanmasından sonra ortaya çıkmıştır. Öğretim süreci ise öğretim yöntem ve araçlarından oluşur. Öğrencinin eğitim gereksinimine ve programın niteliğine göre öğretim amaçlarının gerçekleştirilmesine hizmet edecek yöntem belirlenir, bu yöntemeye uygun araçlar hazırlanır (Örneğin öğrencinin bir disiplin alanındaki bir davranış basamağına ilişkin öğretim amaçlarının gerçekleştirilmesine hizmet edecek yöntem bireysel çalışma olarak belirlendi ise, bu öğrencinin öğretiminin planlanması sürecinde bu çalışmaya uygun düzenlemeler yapılır ve araçlar geliştirilir).

Öğretimin yöntem ve amaçları belirlendikten sonra bu öğretimin uygulanması için bir takvim oluşturulur. Bireyin bir gün, bir hafta, bir ay ya da bir ünite sonunda hangi performans düzeyine ulaşacağını ölçülebilir ifadelerle yazılması, bir disiplin alanında bir davranışa yönelik öğretimin planlanmasıdır.

B. ÖĞRETİMİN UYGULANMASI:

Bireyselleştirilmiş öğretim planının uygulamaya dönüştürülmesi; belirlenen kısa dönemli amaçlar doğrultusunda, ayrıntılı değerlendir-meyi yaparak ve öğretim yapılacak davranış basamak ya da basamaklarını belirleyip bu basamaklara uygun davranışsal amaçları yazarak, davranışın öğretimine ilişkin yöntem ve araçların belirlenmesi ve öğretimin öngörülen süre içinde gerçekleştirilmesidir.

C. B Ö P DEĞERLENDİRMESİ :

Öğrencinin öğretim süresince ve öğretim sonunda sürekli olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, bireyselleştirilmiş öğretim planlarında yer alan öğretim amaçlarının öğretimi, belirlenen süre içerisinde tamamlandıktan sonra, BÖP' de belirlenmiş olan öğretim amaçlarının ne kadarının öğrencide gerçekleştiği, ölçüt bağımlı testlerde öğretim yapılacak davranış basamak ya da basamaklarının kazanılıp kazanılmadığına bakılarak, değerlendirilir.

Öğretmen, öğrencilerinin BÖP' de yer alan her bir kısa dönemli amaçla ilgili olarak ilerleme değerlendirmesini yap-malı ve kaydetmelidir.

İlerlemelerin değerlendirilmesiyle, öğrencinin gerçekleştirdiği öğretimsel amaçlara göre ve önceden belirlenmiş kısa dönemli amaçların sırasına uygun yeni öğretimsel amaçlar belirlenir.

Öğretimin uygulanması için öngörülen süre içerisinde öğretmen davranışın öğretime ilişkin değerlendirmeler yapacaktır. Bu değerlendirmeler sonucunda, öğrencinin ilerleme kaydedememiş olduğu belirlenmişse, öğretmen öğretimin gerçekleştirilmesini sınırlandıran ya da engelleyen nedenleri değerlendirerek, BEP geliştirme birimine raporlaştırarak sunmak üzere, kaydedecektir.

Bu nedenler şöyle sıralanabilir:

1.Öğrenciden kaynaklanan nedenler;

Öğrencinin uzun süren bir sağlık sorunu yaşaması, uyumunu güçleştiren psikolojik sorununun olması ve bu sorunlara çözüm getirebilecek uzman desteğinin, yazılı başvurulara rağmen bulunamamış olması vb.

2.Öğretimin planlanması ile ilgili nedenler;

Uygun ölçüt bağımlı testlerin geliştirilmemiş olması, kısa dönemli amaçların uygun seçilmemiş olması, belirlenen öğretim yöntem ve tekniklerinin uygun olmayışı, belirlenen araç-gerecin sağlanamaması vb.

3.Ortamdan kaynaklanan nedenler;

Özel eğitim gereksinimi olan bireyin eğitim gereksinimine uygun ortam düzenlemelerinin yapılmamış olması vb.

4.Destek hizmetleri ile ilgili nedenler;

Yöneltme raporunda belirlenmiş olan destek hizmetlerin ortamda sağlanamamış ya da yetersiz sağlanmış olması vb.

5.Anne-babanın öğretim sürecindeki yeri ile ilgili nedenler;

Anne-babanın öğrenci ile evde yapması gereken, öğretmen tarafından bildirilmiş çalışmalarını yapmamış olması vb.

6.Yatılı kurumlarda grup ve etüt öğretmenliği ile ilgili nedenler,

Özel eğitime gereksinimi olan bireyin yerleştirilmiş olduğu yatılı kurumda, BÖP sürecinde anne babanın vereceği eğitim desteğinin grup ya da etüt öğretmenlerince desteklenmemiş olması vb.

Öğretimin uygulanmasında ilerle-meyi değerlendiren öğretmen, bu değerlendirmesini raporlaştırarak, BÖP değerlendirme raporu olarak birime sunacaktır. İlerlemeyi engelleyen ya da sınırlandıran yukarıdaki nedenler varsa, bunu raporunda belirtecektir.

III.BÖLÜM

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları (BEP), özel eğitime gereksinimi olan her birey için yazılı olarak geliştirilmiş ve özel eğitim gereksinimi olan bireylerin, öğretmenlerin, ana-babaların ya da koruyucu aile ve kurumların özel gereksinimlerini karşılamak için oluşturulmuş özel eğitim programıdır.

Bir BEP;

- a.bireyin o anki performansını,
- b.kısa dönemli öğretim hedeflerini de içeren uzun dönemli amaçları,
- c.bireye sağlanabilecek özel eğitim hizmetlerini ve bireyin normal eğitim programlarına ne ölçüde katılabileceğini,
- d.bu tür hizmetlere başlanması için düşünülen zaman ve devam edeceği süreyi, uygun amaç, ölçüt değerlendirme sürecini, öğretim amaçlarının değerlendirilmesi için en azından bir yılı temel alan zaman çizelgesini içerir.

Öğrencinin öğretim süresince ve öğretim sonunda sürekli olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, BEP nin uygulaması anlamına gelen bireyselleştirilmiş öğretim planlarında yer alan öğretim amaçlarının öğretimi, belirlenen süre içerisinde tamamlandıktan sonra, BÖP’nda belirlenmiş olan öğretim amaçlarının ne kadarının öğrencide gerçekleştiği, ölçüt bağımlı testlerde öğretim yapılacak davranış basamak ya da basamaklarının kazanılıp kazanılmadığına bakılarak, değerlendirilir.Öğretmenler, öğrencilerinin BÖP’nda yer alan her bir kısa dönemli amaçla ilgili olarak ilerleme değerlendirmesini yapar ve kaydederler. Bu değerlendirmelerini raporlaştırarak, BÖP değerlendirme raporu olarak birime sunarlar. İlerlemeyi engelleyen ya da sınırlandıran nedenler varsa, bunu belirtirler.

BEP geliştirme birimi, bireyselleştirilmiş öğretim planları değerlendirme raporlarını alır ve BEP nin uzun dönemli amaçları doğrultusunda, **bireysel izleme çizelgesi** kullanarak bireydeki ilerlemeyi değerlendirir.